

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

ארגון נוער ארצי

080/22

בס"ד

הַיַּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל - שְׁקָלִים

- בכפילות הלשון בפסוק "המשכן משכן העדת" נרמז שהמקדש נחרב פעמים: משכן = 410 כמנין שנות המקדש הראשון, המשכן = 420 (חמש האותיות במלה) בדיוק כשנות קיומו של המקדש השני (לפי הגר"א).
- פיזוע, בית המקדש נחרב בעוון שנאת חנם, פי קיום המקדש תלוי באחדות העם. לפיכך, באשר בא משה רבינו לצוות על הקמת המשכן, הקהיל את כל עדת בני ישראל, אחדים וקרבים (אור פני משה).
- המלבי"ם אומר: המשכן שבו שרתה השכינה הנה עד נאמן על פקודי המשכן, והנה חשבון מדקדק של התרומות למשכן. אלו הנה אפלו שמץ אבק גנבה, לא היתה השראת השכינה במקום.
- כלי המשכן מרמזים לגוף האדם. הארון - קדש הקדשים - למח. המנורה - לגוף האדם. מזבח הקטרת - לאף, שנאמר "ישומו קטורה באפד". השלחן לפה, שאכילת האדם היא כמו מזבח ושלחן לחם הפנים. קרשי המשכן - לגוף האדם, צלעותיו. קרשי המשכן - לזדים והרגלים (מדרשים).
- משה רבינו ע"ה שמש שמונה ימים ככהן גדול מקריב קרבנות, והם שמונת ימי המלוואים, וימים אלו החלו מכ"ג באדר.
- חכמים תקנו מאה ברכות כנגד מאה אדנים שהיו במשכן, והן אותן ברכות שראה לתקן דוד המלך באשר ראה שמתים מאה בחורים בכל יום.
- כותב השל"ה הקדוש: יום השבת צריך להיות בחן ובחסד ובשלום ובאהבה רבה, כי בו שובתים אפלו רשעים שבגיהנום, ולכן עברה כפולה היא להראות פעם בשבת. וחכמינו ז"ל נתנו סימן על זה: "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת" והוא אש המחלקת וחמום הפעס. ויהיה נזהר בזה בזהירות רבה מחצות היום ערב שבת ואילך ל"א (31) שעות, וזה "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת".
- מובא במדרש: "והנשאים הביאו את אבני השהם" (ל"ה כ"ז). מה ראו הנשיאים להתנדב בחנפת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה? אלא כך אמרו הנשיאים: יתנדבו הצבור מה שמתנדבים, ומה שמחסרין אנו משלימין. פינן שהשלימו הצבור את הכל, אמרו הנשיאים: מה עלינו לעשות? הביאו את אבני השהם, ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות אחת משמם, והנשיאים כתיב חסר יו"ד.
- הכתב סופר מלמד זכות על הנשיאים שנתעצלו בנדבתם: לפי שהם רצו להמתין עד שכלם יביאו נדבתם ומה שחסר ישלימו הם ותהיה המצוה על שמם - שהם גורמים המצוה. והיתה פונתם לשם שמם אבל לא עשו כדיון כי ההלכה נפסקת ש"זריזים מקדימים" עדיף מ"מצוה מן המבחר", והיה עליהם להיות מן המקדימים ולא לעשות גמר המצוה מן המבחר.
- כ"ג באדר, התחילו שבעת ימי המלוואים לפני חנפת המשכן שהיתה בראש חדש ניסן, ובהם הקים משה רבינו את המשכן (כשהוא עובד בחלוק לבן ללא שפה). ובכל יום פרקו את המשכן

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

ארגון נוער ארצי

080/22

בס"ד

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל - שְׁקָלִים

עד ראש חודש כִּנְגֻד ג' מִקְדָּשִׁים שֶׁהָיָה לָהֶם הַפֶּסֶק, וּבַיּוֹם ח' הוּקַם וְנִשְׁאָר כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁיִּבְנֶה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, וְלֹא יִחָרֵב.

• מֵצַד הַהִלְכָה בְּשִׁלְחֹן עֲרוּף אֲוֹמְרִים תַּחֲנוּן בְּיָמֵים אֵלֵינוּ. רַבִּים אֵינָם אֲוֹמְרִים תַּחֲנוּן וְלֹא "צְדִקְתָּךְ" עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲיָר.

• כִּיג בְּאֶדָר, יוֹם פְּטִירְתוֹ שֶׁל מֶרֶן הַגָּאוֹן הַקְדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק מֵאִיר בֶּן הָרַה"ק ר' יִשְׂרָאֵל רוֹטְנֶבְרֶג אֶלְתֵּר זִיע"א, בְּעַל יְחִדוּשֵׁי הַרִי"מ וְיִסְפָּר הַזְּכוּת, הַרַבִּי הָרֵאשׁוֹן לְבֵית גּוֹר.

• כִּיג בְּאֶדָר, הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן לְבְרִיאת הַעוֹלָם לְשִׁטַּת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

• מִיּוֹם זֶה יִשְׁבּוּ שְׁלַחֲנוֹת בְּמִקְדָּשׁ לְגַבִּית מַחְצִית הַשְּׁקָל וְהַתְּחִילוּ לְמַשְׁכֹּן אֶת מִי שֶׁעָדִין לֹא שָׁקַל כִּי כָּבֵד הָיוּ צָרִיכִים לְקִנּוֹת קֶרֶבָּנוֹת צְבוּר הַטְּעוּנִים בְּקוֹר 4 יָמִים לְפָנָיו כֵּן.

• בְּכ"ה בְּאֶדָר מֵת נְבוֹכַדְנֶצַּר הַרְשָׁע, שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקֵב.

• יֵשׁ שְׁפָתָיו שְׂבַכ"ה בְּאֶדָר נִפְטָר צְדִקְיָהוּ. רַש"י הַקְדוֹשׁ כּוֹתֵב שֶׁצְדִקְיָהוּ נִפְטָר יוֹם אַחֲרֵי מוֹת נְבוֹכַדְנֶצַּר. כְּמוֹ כֵּן בַּיּוֹם זֶה יִמְלָאוּ 261 שָׁנָה לְפְטִירַת הַרַבִּי הַקְדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם גְּרִשׁוֹן בֶּן ר' אֶפְרַיִם אֲשֶׁכְּנֵזִי מְקִיטוֹב זצ"ל, גִּיסוֹ שֶׁל מוֹרְנוּ הַבַּעַש"ט הַקְדוֹשׁ. מְנוּחָתוֹ בְּהַר הַזֵּיתִים.

• בְּכ"ו בְּאֶדָר נִפְטָרָה מִיִּסְדַּת בֵּית יַעֲקֹב, מֵרַת שָׂרָה בַּת ר' בְּצַלְאֵל שְׁנִיר ע"ה. (אֲנִי מְצַיֵּנִים אֶת יוֹם פְּטִירְתָּה לְאֶלְפֵי חֲנִיכוֹת בְּנוֹת 'פְּרַחֵי הַדְּגָל'). וְכֵן פְּתָבָה שָׂרָה שְׁנִיר: "אֲנִי חוֹתֶמֶת אֶת צְוֹתֵי בַּפְּסוּקִים שֶׁהַדְּרִיכוֹנִי כָּל יָמַי וְהֵם יִלוּוּ אֶתְכֶן כָּל יָמֵי חַיֵּיכֶן – עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה. 'שׁוֹיֵתִי ה' לְנֶגְדֵי תְּמִיד'. 'רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה'". 'לְמַנּוֹת לְמִינֵנוּ בֶּן הוֹדְעֵי'. 'תּוֹרַת ה' תַּמְיָמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ'. מֵצַע לְמַדְרִיכוֹת לְהַעֲבִיר לְחֲנִיכוֹת פְּסוּקִים אֵלֵינוּ לְלַמּוֹד בְּעַל פֶּה לְזַכָּרוֹן וְשִׁנוּן. תִּנְצַב"ה.

• בַּיּוֹם זֶה נִפְטָר הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק וְהַחֲסִיד, רַבִּי אַבְרָהָם חַיִּים בְּרִים זצ"ל, רֹאשׁ יְשִׁיבַת 'אֶהֱל יַעֲקֹב' וַיִּמְשָׁכוּ יוֹסֵף, תַּלְמִידוֹ הַמְּבַהֵק שֶׁל מֶרֶן הַחֲזוֹן אִי"ש זצ"ל. הוּא הָיָה מְמַסְדֵּי רִשְׁתָּה שְׁעוֹרֵי הַתּוֹרָה 'דְּגַל יְרוּשָׁלַיִם', יָדִיד קָרוֹב לְכָל מְפַעְלֵינוּ, שְׁלֹחַ אוֹתָנוּ וְהַדְּרִיכָנוּ בְּמִשְׁדֵּ שְׁנֵים רַבּוֹת. תִּנְצַב"ה.

• הַאֲלֵשִׁיךְ הַקֶּשֶׁה: מִדּוּעַ עֲבוֹדוֹת הַמִּשְׁכָּן אֵינָן דּוֹחוֹת אֶת הַשְּׁבֵת וְקֶרֶבָּנוֹת בֶּן דּוֹחִים וּמְקַרְבִּים אוֹתָם בְּשִׁבְתָּה? בְּעַל 'חֲנוֹת דַּעַת' מְסַבֵּר: מִכֵּיּוֹן שֶׁקֶרְבָּנוֹת הֵם מַעֲשֵׂי בְּנֵי אָדָם וְהֵם חֲשׂוּבִים אֶצֶל הַקִּב"ה כָּל כֵּן עַד שֶׁדּוֹחָה הַשְּׁבֵת בְּשִׁבְלָם, מֵה שְׂאִין בֶּן מְלָאכָת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה הַקִּב"ה, שֶׁהִפְלַע מַעֲשֵׂה בְּמַעֲשֵׂי ה' וְלֹא עַל יְדֵי בְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ הַמְּנוֹרָה הַכְּרוּבִים שֶׁלֹּא הָיָה בְּכַח בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹתָם.

• יְהוּדֵי אֶחָד הִגִּיעַ לְרֵאדִין, מְקוֹם מְגוּרֵי הַחֲפָץ חַיִּים, נִכְנַס לְבֵיתוֹ וְשִׁפְף מֵר לְבוֹ עַל בְּנוֹ שֶׁמְדַרְדֵּר רּוֹחֵנִית וְאָף נִכְשֵׁל בְּחִלּוֹל שְׁבֵת. הַחֲפָץ חַיִּים הִזְדַּעֵזַע וּבִקֵּשׁ שֶׁיִּקְרָא לְבְנוֹ כִּי בְּרָצוֹנוֹ לְשׁוֹחַח עִמּוֹ. לְאַחַר זְמַן קָצֵר יָצָא הַבַּחּוּר מִחֲדָרוֹ בְּעֵינָיו נְפִיחוֹת מְבִכֵּי וְאָף אֶחָד לֹא יָדַע מֵה אָמַר לוֹ הַחֲפָץ חַיִּים, אוֹלָם הָיָה נֶכֶר שֶׁהַבַּחּוּר נִהְפֵךְ לִירָא שְׂמִים וְהַחֵל לְהַקְפִּיד עַל שְׁמִירַת שְׁבֵת.

לְאַחַר שְׁנַיִם סָפָר אֶת אֲשֶׁר קָרָה בְּחֲדָרוֹ שֶׁל הַחֲפָץ חַיִּים: "הַחֲפָץ חַיִּים לָקַח אֶת יְדֵי, הַחֵל לְשַׁפְּסָפָה וְאָמַר רַק מִלָּה אַחַת – 'שְׁבֵת!!' הוּא חֲזַר עַל מְלָה זוֹ מַעֲמֵק הַכָּאב שֶׁבָּלְבוֹ: 'שְׁבֵת, שְׁבֵת, שְׁבֵת', וּמַעֲנִינוֹת שֶׁל דְּמַעוֹת זָרְמוּ מֵעֵינָיו. נִפְלוּ הַדְּמַעוֹת עַל יְדֵי וְכֵן הִמְשִׁיךְ לוֹמַר: 'שְׁבֵת! שְׁבֵת!!' הוּא

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל - שְׁקָלִים

שִׁפְשֹׁף בְּדַמְעוֹת אֶת יְדֵי וְהַרְגִּשְׁתִּי כְּמוֹ סַכִּינִים שְׁחוֹתְכִים אֶת בְּשָׂרִי, וְכִךְ הִמְשִׁיךְ עַד שֶׁקִּבַּלְתִּי עַל עַצְמִי שֶׁאֵת הַשֶּׁבֶת כָּבַר לֹא אֶחְלַל לְעוֹלָם, וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן עֲזַב הַחֶפֶץ חַיִּים אֶת יְדֵי."

- הַחֵת"ם סוֹפֵר כְּתֵב חֲדוּשׁ נִפְלָא: בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְעוֹלָם לֹא הִתְנַסּוּ בְּמִלְאֲכוֹת אֶרֶיגָה וּשְׂאָר הַמִּלְאֲכוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ מְשַׁעֲבָדִים בְּמִצְרַיִם בְּטִיט וּלְבַנִּים, לָכֵן אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה רַבֵּינוּ קִדְּם לְנִסּוֹת בְּעַבְדוֹת קִטְנוֹת. וְאַכּוֹן הֵם נִסּוּ יְרִיעָה קִטְנָה, קָרַשׁ קִטּוֹ, בְּרִיחַ קִטּוֹ וְכוּן כָּל חִלְקֵי הַמִּשְׁכָּן, וְכֹאֲשֶׁר רָאוּ שֶׁהִצְלִיחוּ וְהִיכָלְתָּ בְּיָדָם לַעֲשׂוֹת, הָרָאוּ אֶת הַדְּגָמָאוֹת לְמֹשֶׁה וְהוֹטֵב בְּעֵינָיו. מָסַר לָהֶם מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אֶת הַזָּהָב וְהַחֲמֵר הַנִּדְרָשׁ לְבַנְנוּ הַמִּשְׁכָּן וְכִךְ בָּנוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן.

- רַבֵּי יוֹנָתָן אֵיבְשִׁיץ זצ"ל כָּתֵב: "וְכָל חֲכָם לֵב בָּכֶם זְבָאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה'. וַיֵּשׁ לְהַבְיִן: דְּמִי זְבָחִין אִם הוּא חֲכָם לֵב? אֵלֶּא נִרְאָה דְהַנְּסִיּוֹן הָיָה שְׁלֹא אָמְרוּ לוֹ לְגַמְרֵי הַצּוּוּי שֶׁל ה' בִּיַּד הִיא עֲשִׂיָה וְתִקּוֹן הַכָּלִים ה' מַדְעִתּוֹ אִף שְׁלֹא נִתְפָּרְשׁוּ לֹא תֵאָר וְאִפְּן עֲשִׂיתוּ וּבְזָה יוֹבֵן חֲכָמְתוֹ". (כְּלוּמַר, קִדְּם עֲשִׂה לְבַד וְכִשְׁהִצְלִיחַ וְכוּן לְמַטְרָה וְלַצּוּוּי, סִימָן הוּא שֶׁהוּא חֲכָם לֵב וְאֵז גַּיִס לַעֲבוֹדַת הַמִּשְׁכָּן).

- רַבֵּי יְהוּדָה הַחֲסִיד זִיע"א כָּתֵב בְּסִפְרוֹ שְׂאִין אָדָם רִשְׁאֵי לְהַתְנַדָּב בְּלֹא רְשׁוֹת אִשְׁתּוֹ וְיִנְבוֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים" כְּמוֹ עִם הַנְּשִׁים. וְכִךְ כּוֹתֵב "בְּעַל הַטּוֹרִים" - שְׁאֵסוֹר לְהַתְנַדָּב אִפְּלוּ לְמִשְׁכָּן לֹלֹא רְשׁוֹת אִשְׁתּוֹ וּנְדָאֵי תִכְשִׁיט, אֵלֶּא מִרְצוֹנָה.

- בְּ"דַעַת זְקֵנִים" מִבְּעַלֵּי הַתּוֹסֵפּוֹת כְּתוּב, שֶׁבְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל הַנְּשִׁים לֹא הִסְכִּימוּ לְתַת לְבַעַלְיָהוּ אֶת הַתִּכְשִׁיטִים אֲבָל בְּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שְׁמַחוּ הַנְּשִׁים לְתַת אֶת תִּכְשִׁיטֵיהוֹן. מִכֵּיּוֹן שֶׁהִקְמַת הַמִּשְׁכָּן הָיְתָה בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ נִיֶּסוֹ, לְפִיכֵךְ נִתֵּן לָהֶם יוֹם טוֹב בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּמֵאִזּוֹ אִין עוֹבְדוֹת הַנְּשִׁים בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ, כְּשֶׁכָּר עַל הַתְנַדָּבוֹתוֹן בְּזִמְנוֹ הַמִּשְׁכָּן.

- רַבֵּינוּ בְּרוּךְ בֶּן ר' יִצְחָק (מִבְּעַלֵּי הַתּוֹסֵפּוֹת) כָּתֵב: בְּשֶׁכָּר שְׁלֹא רָצוּ הַנְּשִׁים לְשִׁמְעַ לְבַעַלְיָהוּ לְהִסִּיר אֶת הַנְּזָמִים מֵאֲזוּיָהוּן לִיצִירַת הָעֵגֶל כְּאֲשֶׁר צִוָּה אֱהָרֹן, זְכוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת מִלְאָכָה בְּשִׁמּוֹנַת יְמֵי הַחֲנֻכָּה.

- לְלַמֵּד אֶת הַנְּשִׁים אֲמָנוֹת הַמַּחֲטָה, שִׁיַּדְעוּ לְתַפֵּר לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ שִׁיַּבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן. וְכִךְ עֲשׂוּ הַנְּשִׁים הַחֲכָמוֹת הַרְאוֹת אֶת הַנּוֹלָד בְּמִצְרַיִם שֶׁלְמָדוּ אֶת אֲמָנוֹת הָאֶרֶיגָה בְּשִׁבִיל הַמִּשְׁכָּן (מִשְׁבִּיבַת נְפִשׁוֹ).

- דְּבָרִים נִפְלָאִים כְּתֵב הַחִיד"א זִיע"א בְּסִפְרוֹ 'בְּרַבֵּי יוֹסֵף': מוֹסֵף שֶׁל רֵאשׁ חֲדָשׁ - רַחַל אֲמָנוּ תִקְנַתְהוּ, שֶׁזְכָתָה בְּרוּחַ הַקִּדְּשׁ שֶׁעֲתִידוֹת נְשִׁי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָר שְׁלֹא לְכַשֵּׁל בְּעֵגֶל, וְרַמְזָה שְׁמָה בְּרֵאשֵׁי תִבּוֹת: רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לְעַמָּךְ - רֵאשֵׁי תִבּוֹת רַחַל.

- מֵאִין הָיוּ לְנִשְׂאִים בְּמִדְבָר אֲבָנִים לְאִפּוֹד וְלַחֲשׁוֹן? מוּבָא בְּתַרְגוּם יְהוֹנָתָן - עַנְיֵי הַשָּׁמַיִם נִסְעוּ לְפִישׁוֹן וְהִרִימוּ מִשָּׁם אֶת אֲבָנֵי הַשָּׁמַיִם וְאֲבָנֵי הַמַּלְאוּאִים לְאִפּוֹד וְלַחֲשׁוֹן וְהִבִּיאוּם וְהִנְחִיחוּם בְּמִדְבָר, וְהִלְכוּ הַנְּשִׂאִים וְהִבִּיאוּם לְצִרְךָ עַבְדְּת הַמִּשְׁכָּן.

ארגון נוער פרחי הדגל

להאדרת ערכי תורה ויהדות בקרב שכבות הנוער

רח' פרס 5 ת.ד. 5130 ירושלים | טל: 02-5001561 | פקס: 02-5384236 | 100@pirchei.org.il

ארגון נוער ארצי

080/22

בס"ד

הַיְדַעְתָּ? - עַל פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל - שְׁקָלִים

שְׁטָה נֹסֶפֶת בַּמִּדְרָשׁ: אֲבָנִים טוֹבוֹת יִרְדּוּ עִם הַמָּן. שֵׁיטָה שְׁלִישִׁית שֶׁל הַמַּתְרַ"ם מְרוֹטְנִיבּוֹרְג: בְּזִמְן הַמַּבּוּל הָיוּ יוֹרְדוֹת עִם הַגְּשָׁמִים אֲבָנִים טוֹבוֹת. וּבַמִּדְרָשׁ 'חֲמִידַת יָמִים' מוּבָא שְׁאֲבָנִים טוֹבוֹת נִפְלְטוּ מֵהֵימָּן בְּזִמְן קָרִיעַת יַם סוּף.

• הַתְּפָאֶרֶת יְהוֹנָתָן כּוֹתֵב: כְּאֲשֶׁר הָעֶרְבֵרֵב הֵבִיאוּ נְדָבוֹת לְמִלְאֶכֶת הַמִּשְׁכָּן, לֹא קִבְּלוּ מֵהֵם כִּי רָצוּ שְׁהַמִּשְׁכָּן יִבָּנֶה עַל יְדֵי מָמוֹן יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּד, אֲבָל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַפֶּסֶד לְמִשְׁכָּן הַתְּנַדְּבוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁלָחֵם תְּמוּרַת נְדָבוֹת הָעֶרְבֵרֵב. הַסְּפָרְנוּ עַל הַפְּסוּק "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" אוֹמֵר: בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה בְּסִיוָעַם שֶׁל גּוֹיִים וְלָכֵן נִחְרַב.

• מוּבָא בִירוּשְׁלָמִי (מִסֵּכֶת שְׁקָלִים פ"ו ה' י"ג) שֶׁכֶּכֶר אַחַת שֶׁל זָהָב טָהוֹר הִיְתָה יוֹצֵאת מֵאֶלֶף (1000) כֶּפֶרוֹת זָהָב, שֶׁהָיוּ נוֹטְלִין אֶלֶף כֶּפֶרוֹת זָהָב וּמְכַנְיָסִים לְכוֹר כְּדֵי לְצַרְפוֹ, עַד שֶׁנִּצְרְפוּ וְנִעֲשׂוּ מִכֵּל הָאֶלֶף כֶּכֶר אַחַת שֶׁל זָהָב טָהוֹר.

• הַטַּעַם שֶׁהָיוּ מְנִיחִים אֶת הַמְרָאוֹת הַצּוֹבְאוֹת לְיַד הַכִּיּוֹר: כְּדֵי שֶׁהַכֹּהֲנִים בְּבוֹאֵם לְרַחֵץ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם יִסְתַּכְּלוּ בַּמְרָאוֹת וְיִרְאוּ שֶׁלֹּא נִמְצָא רֶבֶב – דָּם אוֹ דָּבָר מְגַנֶּה בְּבִגְדֵיהֶם, לְקַיֵּם אֶת הַפְּסוּק "הַכּוֹן לְקִרְיַת אֱלֹקֵיךָ יִשְׂרָאֵל" (מִשִּׁיבַת נֶפֶשׁ).

• בִירוּשְׁלָמִי מִסֵּכֶת בְּרָכוֹת (פ"ז ה"ג) כִּנּוּ אֶת פְּרִשְׁת פְּקוּדֵי בִשֵׁם 'פְּרִשְׁת מִשְׁכָּן שְׁנִיָּה', מִפְּנֵי שֶׁנִּכְפַּל בָּהּ פְּעָמִים "מִשְׁכָּן מִשְׁכָּן" בְּזֶה אַחַר זֶה. וּמוּבָא בִירוּשְׁלָמִי (ש"ס) שֶׁשְׁמוֹנֵה־עֶשְׂרֵה הַבְּרָכוֹת בַּתְּפִלָּה עֲמִידָה נִתְקַנּוּ נֶגֶד שְׁמוֹנֵה־עֶשְׂרֵה פְּעָמִים שֶׁכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה "כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה'".

• הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִי אוֹ הַמִּשְׁכָּן הַקָּטָן הָיָה מֵיַעַד לְבֵית וְעַד שֶׁבּוּ הָיוּ נוֹעְדִים לְמִשְׁפַּט וְעַדָּה.

• כְּתִבְנוּ בִשֵׁם הַסְּפָרְנוּ: מִדּוּעַ נִחְרַב הַמִּקְדָּשׁ וְהַמִּשְׁכָּן לֹא? מִשּׁוּם שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ נִהְנוּ מִכֶּסֶף שֶׁל אֲנָשִׁים לֹא כְּשָׂרִים, וְעוֹבְדִים גּוֹיִים. וּבִסְפָר 'אֲגָרָא דְפִרְקָא' ט' כְּתוּבִים הַדְּבָרִים הַבָּאִים וְכֵדָאִי לְלַמֵּד דְּבָר זֶה וּלְזַכְרוֹ הַיָּטֵב:

"לְלַמֵּד אֲדָם דַּעַת לְהַזְהֵר שֶׁלֹּא לְהַנּוֹת מֵאֲדָם שְׂאִינוּ הַגּוֹן וּבַפֶּרֶט הַמִּשְׁתַּדְּלִים בְּעֲצָמָם לְהַשִּׁיג מָמוֹן מִרַע מַעֲלָלִים וְאֲנָשִׁי בְּלִיעַל, הֵם מִתְּטַפְּשִׁים וְקוֹנִים לְעֲצָמָם מִדּוֹת רַעוּת, כִּי כַח הַפּוֹעֵל בְּנִפְעַל וְהָאֲדָם הַרַע מַעֲלָלִים שֶׁהַסְּגִיל וְלֹא יָכוֹל לְבַרֵּר הַטּוֹב מִן הַרַע, קוֹנֶה לְעֲצָמוֹ מִדּוֹת רַעוּת". (הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ שְׁפִירָא מְדִינַת זִיע"א, בְּעַל 'אֲגָרָא דְפִרְקָא').

• הוּא מִמִּשְׁיָד וְכוֹתֵב שְׂרׁוּאִים אָנוּ (גַּם כִּיּוֹם) תְּלַמְּדִים שֶׁבַּקְּטָנוּתָם הָיוּ צְדִיקִים קְטָנִים בְּעֲלֵי מִדּוֹת וְתוֹרָה וְהִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר וְהַתּוֹרָה, וּלְפַתַּע קוֹרָה מִשְׁהוּ, מֵה שְׂאֵנוּ קוֹרָאִים 'נִשְׁיָרָה', וּמִתְקַלְקָלִים רַח"ל. כֵּל זֶה מִפְּנֵי שֶׁהַכֶּסֶף שֶׁנִּתְּרָם לְיִשְׁבִּיבָה אוֹ לְתִיַת אוֹ לְאַבְיָהֶם, בָּא מִמִּקּוֹר לֹא טוֹב, וְחִלָּה הַשְּׁפָעָה לֹא טוֹבָה עֲלֵיהֶם. וּמִבֵּיא רְאִיָּה נֹסֶפֶת: אִין מִקְרִיבִין עַל הַמִּזְבֵּחַ מִפְּנֵי הַזָּפֶק (חֵלֶק מִן הָעוֹף) שֵׁיט בּוֹ גִּזְל, הַגֵּם שֶׁהָעוֹף לֹא נִצְטָנָה שֶׁלֹּא לְאָכַל מִגִּזְל, וּמִפְּנֵי שֶׁהַקְּבִ"ה שׁוֹנֵא חֶמֶס וְגִזְל.

• יוֹם שַׁבַּת קָדֵשׁ פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל – שַׁבַּת שְׁקָלִים, מְבָרְכִים חֲדָשׁ אֲדָר ב'.

• לְקִרְיַת הַתּוֹרָה מוֹצִיאִים שְׁנֵי סִפְרֵי תוֹרָה: בִּסְפָר הָרֵאשׁוֹן קוֹרָאִים פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל, וּבִסְפָר הַשְּׁנִי קוֹרָאִים פְּרִשְׁת שְׁקָלִים – שְׁקָלִים הֵיא רֵאשׁוֹנָה לְאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת: שְׁקָלִים, זְכוֹר, פָּרָה וְהַחֲדָשׁ.

הַיַּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל - שְׁקָלִים

- בְּזִמְנוֹ שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הִכְרִיזוּ מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ וְאֵילָף שָׁעַל הַצְּבוּר לְהִבְיֵא מִחֲצִית הַשְּׁקָל לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ עֲבוּר קֶרְבָּנוֹת צְבוּר תְּמִידִים וּמוֹסָפִים וְעוֹד. קוֹרְאִים בְּפְרִשְׁת שְׁקָלִים בְּשַׁבַּת שֶׁלִּפְנֵי רֵאשׁ חֲדָשׁ אֲדָר אוֹ שְׂרֵאשׁ חֲדָשׁ אֲדָר חֵל בָּהּ. כִּיּוֹם, שָׂאִין בְּאִפְשָׁרוּתָנוּ לְקַיֵּם מִצְוָה זוֹ בְּפִעֵל, תִּקְנֵנו חַז"ל זָכָר לְמִקְדָּשׁ לְקִרְא אֶת הַפְּרִשָּׁה גַם בְּיָמֵינוּ מִן הַתּוֹרָה.
- מִנְהַג טוֹב לְשִׁמְעַ פְּרִשְׁת שְׁקָלִים בְּעִמּוּדָה. מוֹבָא בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא: אָמַר מֹשֶׁה לְפָנֵי הַקִּבְי"ה, מִשְׂאֵנִי מֵת אֵינְנִי נִזְכָּר? אָמַר לוֹ הַקִּבְי"ה, חֲיִידָ, כְּשֶׁם שֶׁאַתָּה עוֹמֵד עֲכָשְׁיוֹ וְנוֹתֵן לָהֶם פְּרִשְׁת שְׁקָלִים, כָּד בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה שְׁקוֹרְאִים אוֹתָהּ לְפָנֵי כָּאֵלוֹ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד שָׁם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְזוֹקֵף אֶת רֵאשׁ...
• מוֹבָא בְּיֵאוּהָב יִשְׂרָאֵל: "בְּטוֹל גְּזֵרוֹת הָאֲמוֹת וְהַפְּרַת עֲצוּתֵיהֶם הִרְעוּת... וְלִגְאָלְנוּ גְּאֵלַת עוֹלָם לְהַקְשִׁיב כְּהִגּוֹן כָּל מַלְאָךְ, וְחִמּוּרָה קִרְיַאת אֲרַבְעַת הַפְּרָשִׁיּוֹת מִקְרִיַּאת הַתּוֹרָה שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה" (בְּשֵׁם הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ).
- הַפְּטָרַת הַשְּׁבוּעַ לְדַעַת מִנְהַגִּים וְעִדוּת "וַיִּכְרַת יְהוֹיָדָע", וְהַאֲשָׁכְנָזִים, אֵיטְלָקִים, תּוֹנִיָסָאִים מִתְחִילִים בְּהַפְּטָרָה "בֶּן שִׁבְעַ שָׁנִים" וְגו'.
- אֵין מִזְכִּירִין נְשָׁמוֹת וְאֵין אוֹמְרִים "אֵב הַרְחֵמִים".
- מוֹבָא בְּסִפְר 'פְּנִים לְפוֹת' עַל הַפְּסוּק "וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ" – יוֹם רֵאשׁ חֲדָשׁ מִשְׁפִּיעַ לְכָל הַחֲדָשׁ וְיוֹם הַשַּׁבַּת מִשְׁפִּיעַ לְכָל יָמֵי הַחֵל.
- אֲצַל עִדוּת שׁוֹנוֹת כִּנּוֹ אֶת הַשַּׁבַּת הַזֹּאת "שֶׁלְחֹן עֲרוּדָה" כִּי בְּשַׁבַּת זוֹ הָיָה הָרַב דּוֹרֵשׁ וּמְעוֹרָר לְהַתְחַזֵּק בְּעִנְיָנֵי מְמוֹנוֹת – 'חֲשׂוֹן מִשְׁפָּט' שֶׁהוּא עֶקֶר עִנְיָנֵי פְּרִשְׁת מִשְׁפָּטִים.
- מִשְׁנַכְנֵס אֲדָר מְרַבִּים בְּשִׁמְחָה, וְלֹא נֶאֱמַר "מִשְׁמָגִיעַ", מִשְׁנַכְנֵס - לְהוֹרוֹת כִּי מַעַת הַמוֹלָד עוֹד קָדָם רֵאשׁ חֲדָשׁ בּוֹ מִגִּיעַ הָאֶרֶת רֵאשׁ חֲדָשׁ מְרַבִּים בְּשִׁמְחָה ('אֲדָרַת אֱלֹהֵינוּ').
- וְצָרִיד לְהַתְבַּוֵּן הַרְבֵּה בְּזֶה וּלְהַרְבּוֹת אֶת הַשִּׁמְחָה, מִדְּרָגוֹת רַבּוֹת לָהּ, כִּי עַל יְדֵי הַתְחַדְּשׁוֹת הַשִּׁמְחָה בְּכָל דְּרָגָה תִּגְדַּל הַפְּרַת הַטוֹב וְתִרְבִּינָה הַנְּדִיבוּת וְהַאֲהָבָה, וּמִתְחִילִים כְּבָר בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ לְגַדֵּל הַהִכָּנָה הַנְּדָרְשֵׁת וּמִמְשִׁיכִים בְּעִבּוּדָה זוֹ מִיּוֹם לְיוֹם ('מִכְּתָב מֵאֱלֹהֵינוּ').
- כְּשֶׁם שֶׁכְּשִׁנְכֵס אֵב מִמְעֻטִּין בְּשִׁמְחָה כָּד כְּשִׁנְכֵס אֲדָר מְרַבִּין בְּשִׁמְחָה, וְאִם יֵשׁ לוֹ דִּין עִם גּוֹי יִשְׁתַּמֵּט מִמֶּנּוּ עַד אֲדָר וְנִיָסוֹ, וְהִיא הָעֵרָה שֶׁרְאוּי לְהַתְפַּלֵּל וּלְהוֹדוֹת לָהּ בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמַן כְּפִי הַנְּאוּת לְמָה שֶׁאַרְע בְּאוֹתוֹ זְמַן (מְאִירִי).
- וּבְיָמִים אֵלוֹ שֶׁל מַגְפָּה נוֹרָאָה רַחֲמָנָא לִיצְלוֹ, עִם כָּל הַקְּשֵׁי חֲנִיבִים בְּשִׁמְחָה שֶׁלֹּא תִכְנַס חֵס וְחִלְקָה עֲצָבוֹת לְלֵב, וּכְבָר נֶאֱמַר וּפְרָשׁוּ "כִּי בְּשִׁמְחָה תִצְאוּ" – שֶׁנִּתֵּן וְאִפְשָׁר לְצַאֵת מִעֲצָבוֹת וּמִשְׁבָּר וְיֵאוּשׁ עַל יְדֵי שִׁמְחָה. "וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׁמְחָה".
- מוֹבָא בְּשֵׁם מְרֹן הַגֵּר"ח קִנְיָבְסְקִי שֶׁלִּיט"א: טוֹב לְהַרְבּוֹת בְּשִׁמְחָה בְּחֲדָשׁ זֶה עַל יְדֵי סִיּוּמִים שֶׁל מִסְכָּתוֹת, חֲנֻכַּת הַבַּיִת וְכו'. אָבִי (הַיְקָהלוֹת יַעֲקֹב) זצ"ל הָיָה נוֹהֵג לְשַׁתּוֹת מְעַט יָנּוּ מִדֵּי רֵאשׁ חֲדָשׁ וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ אֲדָר שְׁתֵּה יוֹתֵר.

הַיַּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל - שְׁקָלִים

- אָדָר שֶׁלִּפְנֵי נִסּוֹן הוּא כְּאֵלוֹל שֶׁלִּפְנֵי תִשְׁרִי – שְׁקָלִים מְרַמְזוּ לְשִׁקִּילת מַעֲשִׂים וְחֲשׁבוֹן נַפְשׁ, שְׁקָלִים רוֹמְזִים לְמַזַּל מַאֲזָנִים, מַזַּל חֹדֶשׁ תִּשְׁרִי שָׁבוּ גַם מְחַשְׁבִּים חֲשׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם.
- בְּיוֹם זֶה בֵּית דִּין הָיָה מְכַרְזוֹ וּמְשַׁמֵּיעִים עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים.
- מוֹבָא בְּמֵאוֹר וְשִׁמְשׁ: בְּחֹדֶשׁ אָדָר יֵשׁ כַּח גְּדוֹל לְיִשְׂרָאֵל שֶׁאֲפֹלוּ בְּהֶבֶל פִּיהֶם בְּלִבָּד יִמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת וְהַרוּחוֹת הָרְעוֹת שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ כָּלָל וְכָלָל בְּעוֹלָם.
- מְשַׁנְכָּס אָדָר מְרַבִּים בְּשִׁמְחָה וּמִתְחִיל לְהוֹפִיעַ אוֹר מְרַדְכִי, לְכֹן מְגַלֶּה נִקְרָאת בְּאֶחָד עֶשֶׂר, פְּרוּשׁ שֶׁהָאוֹר הַבְּהִיר נִגְלָה כָּל יְיָ יוֹם שֶׁמֵּרָאשׁ חֹדֶשׁ עַד יְיָ אֱבוֹ וְרִשְׁאֵי לְקָרוֹת בּוֹ.
- סְגֻלָּה גְּדוֹלָה לְקָרָא סֵפֶר תְּהִלִּים בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אָדָר וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַסְּגֻלָּה הַיָּא בְּעָרְב רֵאשׁ חֹדֶשׁ וְלֹא בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ.
- שְׁמַעְתִּי מְרַבִּינוּ (רַבֵּי נַחְמָן מִבְּרֶסֶלַב זצ"ל) שֶׁזְּמַן נִתְיַנֵּת הַצְּדָקָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּאָדָר, זָכָר לְנִתְיַנֵּת מִחֲצִית הַשְּׁקָל לְקַפּוֹת הַמְּקֻדָּשׁ בְּזְמַן שֶׁהָיָה קָדָם.
- נוֹהֲגִים רַבִּים מִהַחֲסִידִים לְזַמֵּר הַחַל מִשְׁבֵּת זוֹ "שׁוֹשְׁנֵת יַעֲקֹב", וַיֵּשׁ הַנוֹהֲגִים מִשְׁבֵּת מְבָרְכִים עַד פּוֹרִים, וַיֵּשׁ הַנוֹהֲגִים עַד שְׁבֵּת מְבָרְכִים נִסּוֹן.
- מַזַּל הַחֹדֶשׁ = דְּגִים, לְפִי שֶׁבְּחֹדֶשׁ זֶה הַדְּגִים שֶׁבִּנְהָרוֹת וּבְאֲגָמִים פְּרִים וְרַבִּים, וּמַזַּל דְּגִים הוּא מַזַּל שֶׁל בְּרָכָה מִפְּנֵי שֶׁהַדְּגִים מְכַסִּים מִן הָעַיִן וְאִינוּ עֵינֵי רַעַה שׁוֹלְטֵת בָּהֶם וְאִינוּ הַקְּלָלָה שׁוֹרָה בְּדְגִים לְעוֹלָם, אֲפֹלוּ בְּמִי הַמַּבּוּל לֹא מִתּוֹ כִּינּוֹן שֶׁלֹּא הִשְׁחִיתוּ דְרָכָם.
- מֵה דְּגִים חַיִּים בְּמַיִם – אֶף יִשְׂרָאֵל כָּל חַיִּיהֶם בְּתוֹרָה שֶׁנִּמְשְׁלָה לְמַיִם, וְכַשֵּׁם שֶׁדְּגִים פְּרִים וְרַבִּים בְּחֹדֶשׁ אָדָר – כֵּן תּוֹרָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל עֲלֵתָה לָהֶם פְּעַמִּים, בְּחֹדֶשׁ זֶה נוֹלַד מִשָּׁה רַבִּינוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרָאת עַל שְׁמוֹ, וּבְחֹדֶשׁ זֶה חֲזָרוּ וְקִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה מִרְצוֹנָם הַגָּמוֹר בִּימֵי מְרַדְכִי וְאַסְתֵּר.
- עֶקֶר תִּקְפוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ זֶה וְהַצְּלָחָתוֹ נִמְסָר לְבְנֵי רַחֵל: אֲפֹרִים וּמְנַשֶּׁה וּבְנֵימִין הַצּוֹבְאִים עַל דְּגָל אֶחָד, וְנִתְבָּרְכוּ עַל יְדֵי יַעֲקֹב אֲבִיהֶם בְּבִרְכַּת "וַיִּדְגוּ לְרֵב בְּקָרְבַּ הָאֶרֶץ" לְכֹן בָּאָה הַיְשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל בִּימֵי מְרַדְכִי וְאַסְתֵּר בְּחֹדֶשׁ זֶה עַל יְדֵי זֶרַע רַחֵל, שֶׁמְרַדְכִי מְזַרַע בְּנֵימִין הָיָה.

מְרַכְז הַחֲדָרָה